Idees d’actualitat – The ocean governance

The recent United Nations Ocean Conference (UNOC) in Nice brought together nearly 30,000 participants from 150 countries to discuss the sustainable management of maritime spaces. The celebration of this event reflects the significant change in marine governance that has taken place over the past decades, and of which the Conference itself is a part. While ocean governance was originally designed to protect the marine interests of states, today it also must address the many climate and environmental challenges facing the oceans.

To understand what is at stake, we must briefly refer to the evolution of marine governance, which since the end of the Cold War has shifted the focus from the interests of states to a multilateral approach, with the participation of a wide range of actors (international organizations, NGOs, companies, among others). The structure of marine governance was gradually defined in the 1980s, with the adoption of the United Nations Convention on the Law of the Sea (UNCLOS) in 1982, which entered into force in 1994 after a long process of international negotiations that resulted in the ratification of the text by 60 states. Since then, the Convention has been a pillar of marine governance, with the

creation of new institutions, including the International Seabed Authority, which is responsible for regulating the exploitation of mineral resources on the seabed in areas beyond national jurisdiction.

Subsequently, the early 1990s marked a turning point in the traditional maritime legal order: the management of the seas and oceans began to be considered from an environmental perspective, with major international conferences and declarations such as the Rio Declaration (1992), the Millennium Declaration (2000) and the Rio+20 Summit (2012) which ended up giving rise to the Sustainable Development Goals (SDGs).

In parallel, and as awareness of the issues affecting the oceans and their link to climate change has grown, the expansion of the ocean agenda has been driven by a more ecological orientation, with scientific communities and environmental NGOs at the forefront. However, marine governance has so far relied mainly on non-binding declarative measures (such as the SDGs) that have been largely ineffective. The challenge is therefore to complement existing international maritime law with a new set of measures, such as the adoption of the Agreement on the Conservation and Sustainable Use of Marine Biological Diversity in Areas Beyond National Jurisdiction (known as the BBNJ Agreement) with the aim of protecting marine resources on the high seas and alleviating the shortcomings of UNCLOS through the creation of an instrument on marine biodiversity in areas outside national jurisdiction.

Everywhere, powers and smaller countries alike are expanding naval capabilities and bolstering coastal defences. These moves aim to protect coastlines, secure maritime trade routes, assert ocean claims, and bolster global influence. As terrestrial resources dwindle, competition for sinkers, seafloor minerals, and other marine resources intensifies. This tension is fuelled by changes in the world’s demographic, economic, and diplomatic centres of gravity.

In the same way that other areas of the rules-based world order are under strain, so too is UNCLOS. For example, the United States has unilaterally expanded its continental shelf, approved deep-sea mining in national and international waters without waiting for global rules, and abandoned negotiations to curb shipping emissions. Meanwhile, China continues to reject the 2016 Permanent Court of Arbitration‘s ruling on the disputed territories of the South China Sea, citing historical rights to assert its claims.

In this context, the participants in the Nice conference have been drawing up an action plan that has been the subject of previous negotiations within the UN for the past two years. The document warns of the global emergency situation in which the oceans find themselves due to rising temperatures, plastic pollution and the extinction of numerous forms of marine life, which could profoundly affect marine ecosystems and the ocean food chain but also human life, as the oceans absorb 90% of excess heat and 26% of CO_2 emissions due to human activities. It also highlights the need to dedicate some 175 billion dollars per year over the next five years to deploy the main global control mechanisms, although so far barely 10 billion dollars have been allocated for the next four years.

But the window of opportunity to reach this goal is shrinking rapidly. Rising global temperatures, higher-than-previously thought acidification levels, destruction of marine ecosystems, and overfishing have already caused serious damage that risks being exacerbated by the potential rapid increase in deep-sea mining, as the United States and other countries appear poised to accelerate deep-sea mining operations with potentially irreparable damage to marine ecosystems. In response, 37 countries (including the United Kingdom and France) have supported the establishment of a moratorium based on compelling reasons: first, we do not have a complete scientific understanding of deep-sea ecosystems and the irreversible damage that mining can cause; secondly, we do not have the necessary regulatory and control mechanisms; and finally, there is no comprehensive assessment of the long-term environmental, social, and even geopolitical risks of deep-sea mining.

Moreover, to provide clean, reliable, and affordable energy, offshore wind farms, floating solar farms and kinetic energy from currents and tides must form an important part of the solution. A low-emission international merchant fleet is also crucial to ensure the continuous flow of maritime trade that underpins global trade and secures the movement of food and energy around the world. To scale up total food production and strengthen the resilience of global supply chains, scaling up sustainable aquaculture and ensuring responsible international management of fish stocks will be essential. These efforts would also relieve pressure on terrestrial ecosystems and reduce the consumption of already scarce freshwater resources.

Ultimately, without coordinated global action, unilateral actions could irreparably damage fragile marine ecosystems and undermine international ocean governance. The international community must maintain existing transparent processes that ensure good governance and safeguard the long-term health of ocean ecosystems. More than unilateral and potentially harmful state measures, urgent multilateral commitments and their coordinated implementation are needed to safeguard the most vital and vulnerable ecosystems on the planet.

Photography: Sea foam at Ocean Beach. San Francisco. Brocken Inaglory. Creative Commons Attribution-Share Alike 3.0 Unported license.

Marta Dato and Maria Fuxi Cervera, trainees at the CETC, have participated to this issue of *Idees d'actualitat*.

International politics and globalization

Manuel Gracia Santos & Blanca Gonzalez Globalización en transición: de la interdependencia a la rivalidad geopolítica

En un context de competència geopolítica creixent i qüestionament de l'ordre mundial, l'Índex Elcano de Presència Global permet mesurar i comparar l'evolució del procés de

globalització en termes de volum, naturalesa i configuració geogràfica. Els resultats de l'edició 2025 mostra una reculada de l'1,4% en la presència global agregada dels 150 països analitzats, principalment a causa d'una contracció de la dimensió econòmica. Mentrestant, la presència militar augmenta i la dimensió tova es recupera tímidament després de la pandèmia, però perd empenta i es recuperen els elements més durs del procés de globalització. El rànquing de presència global manté els Estats Units en primer lloc, seguit per la Xina i Alemanya. Destaca l'ascens de l'Índia, Rússia i el Japó, en contrast amb la reculada de diverses potències europees. No així d'Espanya, que registra el 2024 el creixement més gran entre els països de la Unió Europea i manté la 13a posició. La UE supera els EUA, però des de fa anys perd projecció cap a l'exterior, amb un comportament heterogeni segons els països. La Xina registra per primera vegada una pèrdua absoluta de presència, mentre que els Estats Units l'augmenten. Però encara estem lluny d'una nova bipolaritat, ja que la UE també reivindica el seu protagonisme. En darrer terme, tot i les tensions, la globalització continua, encara que de manera diferent, més fragmentada i amb dinàmiques menys homogènies que en dècades anteriors.

Abdelwahab Biad Désarmement, le crépuscule

El procés de desarmament i control d'armes, que va arribar al seu punt àlgid al final de la Guerra Freda, està actualment en declivi a causa de la intensificació de les rivalitats entre les principals potències i la paràlisi de les institucions multilaterals. Això ha provocat l'abandonament i la no implementació de diversos acords, sense que s'hagi proposat cap solució per trencar aquest impàs. Durant l'última dècada, el deteriorament de les relacions internacionals ha accelerat la cursa d'armament, tant convencional com nuclear, a tot el món, reduint així les perspectives de pau a curt i mitjà termini. Malgrat acords importants com les Convencions sobre Armes Bacteriològiques (1972) i Químiques (1993), alguns països amb capacitats de guerra bacteriològica o química encara no són part d'aquests acords, i s'han denunciat violacions. El Tractat sobre les Forces Armades Convencionals a Europa (FACE), signat el 1990, ha estat congelat des de la retirada de Rússia el 2023. Altres acords, com els sobre mines antipersones (1997) i municions de dispersió (2008), sovint es violen en diversos conflictes. El Tractat sobre el Comerç d'Armes (2013) també és ignorat per alguns estats. En l'àmbit nuclear, s'han abandonat diversos acords icònics de la Guerra Freda, i el futur del Tractat New Start (2010) és incert. La dinàmica actual de la cursa armamentística i la manca de noves propostes de desarmament susciten preocupacions sobre l'estabilitat global. El Tractat sobre la No Proliferació d'Armes Nuclears (TNP), basat en un acord entre estats amb i sense armes nuclears, també es veu amenaçat per la proliferació i la manca de progrés en el desarmament. El Tractat sobre la Prohibició de les Armes Nuclears (TPNW), adoptat el 2017, té com a objectiu promoure el desarmament, però la seva eficàcia continua sent incerta. L'amenaça creixent de l'ús d'armes nuclears, tal com il·lustren les declaracions dels líders mundials, i el desenvolupament de noves tecnologies militars, com ara els míssils hipersònics, augmenten el risc de conflicte nuclear. L'absència de normes internacionals vinculants per a aquestes armes i la possibilitat d'una guerra nuclear limitada representen un canvi perillós en la doctrina de la dissuasió nuclear.

David French America Is No Longer a Stable Country

Darrerament els Estats Units han estat escenari d'una preocupant escalada retòrica i política per part de l'administració Trump, degudes les fortes repressions generades per les polítiques migratòries a Los Ángeles. Tot i que els disturbis van ser limitats i controlades per les autoritats locals, el govern federal va reaccionar com si d'una insurrecció es tractés. Alts funcionaris van emprar termes alarmistes com "invasió" o "insurrecció" per intentar justificar una resposta militar. El Secretari de Defensa va anunciar la mobilització immediata de la Guàrdia Nacional i la intervenció dels Marines. Trump, per la seva part, va criticar durament les autoritats locals i va anunciar el desplegament de 2.000 membres de la Guàrdia Nacional sense que l'Estat de Califòrnia ho hagués sol·licitat. El governador Gavin Newsom va demanar que aquesta mesura fou anul·lada, ja que la considerava una violació de la sobirania estatal. No obstant, l'acció legal presa per Trump no fou tan extrema com la seva retòrica. En lloc d'invocar la Llei d'Insurrecció, va emprar un altre estatut que permet desplegar tropes davant d'un "perill de rebel·lió". Segons el jurista Steven Vladeck, aquestes tropes només poden protegir al personal del Departament de Seguretat Nacional, no poden arrestar ni fer batudes. Tot i això, preocupa que aquesta intervenció sigui només el primer pas cap a mesures més radicals. Trump ha expressat el seu penediment per no haver actuat amb major duresa en 2020 i els seus aliats plantejant utilitzar la Llei d'Insurrecció en un possible segon mandat. Així mateix, aquest conflicte es desenvolupa en un context de tensions polítiques i financeres entre Trump i el governador Newsom. Tot i que no es pot afirmar que hi hagi una crisis constitucional en curs, el rumb dels esdeveniments suggereix una creixent inestabilitat política als Estats Units.

David Frum For Trump, This Is a Dress Rehearsal

El conflicte entre el president dels Estats Units, Donald Trump, i el governador de Califòrnia, Gavin Newsom, se centra més en la lluita per l'equilibri de poder entre la Casa Blanca i els estats que no pas en la qüestió migratòria. La tensió s'ha intensificat a causa de les properes eleccions, ja que Trump tem perdre el control de la Cambra de Representants a les eleccions de mig mandat. Trump ha desplegat la Guàrdia Nacional a Los Angeles, al·legant una "emergència nacional" per reforçar la seva popularitat i dificultar el vot demòcrata. El president ha fet servir imatges d'incidents a Los Angeles, on es van detenir uns 200 immigrants indocumentats, per presentar una narrativa de rebel·lió i invasió. Tot i que les protestes han estat menors, Trump i el seu equip les han exagerat a les xarxes socials per justificar el desplegament militar. Newsom i l'alcaldessa de Los Angeles, Karen Bass, consideren que les forces locals són suficients per controlar les protestes i han acusat Trump d'excedir la seva autoritat. Newsom ha demandat Trump, invocant la Desena Esmena, que protegeix l'autonomia dels estats davant del poder federal. La Desena Esmena estableix que qualsevol poder no delegat explícitament al govern federal pertany als estats. Newsom argumenta que Trump no pot desplegar la Guàrdia Nacional sense el consentiment. La demanda de Newsom és crucial per al futur de la democràcia als Estats Units, ja que Trump busca utilitzar l'exèrcit per a finalitats polítiques. Si té èxit, podria decretar "emergències nacionals" en estats demòcrates per controlar el vot i assegurar una

majoria favorable al Congrés.

Vali Nasr The New Balance of Power in the Middle East

La guerra a Gaza i les aliances canviants han alterat dràsticament el panorama geopolític de l'Orient Mitjà. Els recents moviments diplomàtics del president nord-americà, Donald Trump, com l'aixecament de les sancions a Síria, l'absència de visita a Israel de la seva gira regional i l'inici de converses amb l'Iran, indiquen una ruptura amb les polítiques anteriors i un gir cap a la diplomàcia amb l'Iran. Els estats del Golf, abans alineats amb Israel en l'oposició a l'Iran, ara veuen Israel com la major amenaça regional i estan a favor d'un acord nuclear amb l'Iran per evitar la guerra i preservar l'estabilitat. L'enfocament anterior dels Estats Units, basat en l'aïllament de l'Iran i la normalització de les relacions arabo-israelianes, ha fracassat. En canvi, la guerra de Gaza, la resistència recolzada per l'Iran i la inestabilitat regional han fet descarrilar la normalització amb Israel i han empès els estats del Golf cap a l'equilibri en lloc d'enfrontar-se a l'Iran. Israel ha reafirmat el seu domini amb grans èxits militars contra Hezbol·lah, Hamàs i fins i tot Síria. Això ha alarmat els estats àrabs, que temen més l'hegemonia israeliana que la influència iraniana. També s'ha produït un canvi estratègic al Golf: països del Golf com l'Aràbia Saudita i els Emirats Àrabs Units, que abans eren ferotges crítics de l'Iran, ara són mediadors entre Teheran i Washington. Busquen un ordre regional multipolar que restringeixi tant l'Iran com Israel. Un nou acord nuclear, combinat amb uns Acords d'Abraham ampliats i la resolució del conflicte de Gaza, podria crear una arquitectura regional equilibrada. Els estats del Golf pretenen estar al seu centre, connectant l'Iran, Israel i els Estats Units. En definitiva, els estats del Golf han passat d'oposar-se a la diplomàcia amb l'Iran a defensar-la, considerant-se crucials per a un ordre regional reimaginat. Si té èxit, aquest acte d'equilibri —vincular la diplomàcia amb l'Iran, la normalització amb Israel i la cooperació estratègica amb els Estats Units— podria finalment portar una mesura de pau i estabilitat a l'Orient Mitjà.

Clémentine Mariuzzo Gaza ou l'impuissance de la Ligue arabe

El 17 de maig representants dels 22 països membres de la Lliga Àrab es van reunir a Bagdad per a la seva cimera anual enmig. A la cimera anterior al Caire, es va presentar un pla de reconstrucció de 53.000 milions de dòlars per a Gaza. No obstant això, des del 18 de març, Israel ha rebutjat qualsevol suggeriment de treva i ha reprès els seus bombardejos, causant la mort de més de 54.000 persones i una greu crisi humanitària. Les poblacions àrabs indignades exigeixen mesures concretes contra Israel, però els governs àrabs, sovint autoritaris, estan reprimint aquestes protestes. A la cimera de Bagdad, els representants van denunciar unànimement les accions israelianes i van demanar un alto el foc permanent. Tanmateix, les decisions concretes es van limitar a projectes de reconstrucció. L'Iraq ha promès 40 milions de dòlars per a la rehabilitació de Gaza i el Líban, com a part d'un fons permanent per a la reconstrucció dels territoris devastats. A parer de l'autora, la inèrcia de la Lliga Àrab prové de les prioritats contradictòries dels seus membres, en particular la de mantenir forts vincles amb els Estats Units, un aliat clau d'Israel. Els països àrabs intenten evitar alienar Washington, com ho demostra la recent gira de Donald Trump pel Golf, on es

van signar importants acords militars i tecnològics. La normalització de les relacions amb Israel també és una prioritat per a molts països àrabs, com ho demostren els Acords d'Abraham. Els governs àrabs condemnen la postura dels Estats Units, però avancen amb cautela en la qüestió de Gaza, per por a la desestabilització interna i intenten preservar els seus aliats estratègics.

The Economist Vladimir Putin's sickening statistic: 1m Russian casualties in Ukraine

Les devastadores pèrdues russes, que superen les patides en qualsevol conflicte des de la Segona Guerra Mundial, mostren la tenaç defensa d'Ucraïna davant una potència molt més forta. No obstant això, la capacitat de Rússia per ignorar aquestes pèrdues i continuar reclutant homes per a atacs suïcides planteja preguntes sobre com les democràcies europees de l'OTAN poden utilitzar la dissuasió davant un adversari indiferent a la vida dels seus soldats. Els atacs russos en onades humanes són en gran mesura inútils i letals, però no hi ha signes d'esgotament. Les xifres de baixes, tot i que recopilades per l'Estat Major ucraïnès, coincideixen amb estimacions d'intel·ligència occidentals i anàlisi de mitjans independents russos com Meduza i Mediazona. Les pèrdues russes són atribuïbles principalment a soldats en combat, a diferència de moltes guerres on les morts són resultat de malalties, families i altres factors. Ucraïna, per la seva banda, no publica detalladament les seves pèrdues, però s'estima que són menors en comparació amb les de Rússia, reflectint factors com una guerra majorment defensiva i l'ús efectiu de drons. Les pèrdues russes fins ara igualen les pèrdues britàniques en la Segona Guerra Mundial i s'acosten a les estatunidenques en el mateix conflicte. Rússia ha ideat una forma de reposar efectius combinant la militarització ideològica de la societat amb contractes generosos per als qui s'allistin, oferint sumes significatives de diners que representen un canvi de vida per a moltes famílies pobres. Segons una enquesta del Centre Llevada, el 40% dels russos aprova l'alentiment d'un familiar o amic proper, i el 88% aprova que els soldats contractats rebin diners per anar a la guerra. Aquest sistema permet a la societat russa eludir la responsabilitat moral per les baixes i ferides suportades, però la pregunta és quant temps durarà aquest contracte social.

The Economist Africa's cynical master of power politics

El president de Rwanda, Paul Kagame, ha transformat el seu país en un model de desenvolupament econòmic i estabilitat aparent, però amb greus tensions internes i regionals. Després de liderar el Front Patriòtic Rwandès (RPF) per posar fi al genocidi de 1994, Kagame ha consolidat el seu poder amb un estil autoritari, eliminant dissidents i opositors. Des de llavors, Rwanda ha experimentat un creixement econòmic mitjà del 6,7% anual, impulsat per serveis com el turisme i les finances, amb una imatge internacional molt cuidada gràcies a campanyes de màrqueting com "Brand Rwanda". Tot i els èxits econòmics, el país presenta una elevada desigualtat i una economia altament controlada per l'exèrcit i el RPF, dificultant la inversió privada. La narrativa oficial silencia qualsevol crítica, i el règim ha estat acusat d'assassinats d'exiliats i repressió interna.

Internacionalment, Kagame ha sabut posicionar-se entre potències rivals: Qatar, Israel, Rússia, Turquia i els EUA han invertit en sectors clau com infraestructures, avió civil i mineria. Una peça clau de la política exterior de Kagame és l'est de la República Democràtica del Congo, especialment les províncies del Kivu. Rwanda dona suport a la milícia M23, en un conflicte que busca mantenir la seva influència a la regió, rica en minerals estratègics. Tot i les sancions d'Occident, Kagame manté la seva posició, apostant per una estratègia de fets consumats i aliances amb actors pragmàtics com Donald Trump. Aquesta tercera etapa del lideratge de Kagame reflecteix una política africana més assertiva i multipolar. Rwanda es presenta com un país petit però eficaç, capaç de gestionar la seva seguretat i economia amb mà dura i ambiciosa visió internacional, tot i els riscos d'un possible excés de confiança.

Catalonia, Spain, Europe

José María Lassalle Confianza o huida hacia adelante

Arribar al poder el 2018 mitjançant una moció de censura que va descavalcar Rajoy del govern per corrupció va impregnar amb una poderosa senya d'identitat a Sánchez, que va fer de la lluita contra aquella la raó de la seva acció política. Per això, si es descobreixen fets com els coneguts, cal estar a l'altura de les circumstàncies. L'autor argumenta que en termes ètics caldria convocar eleccions però atès que el populisme truca amb força a les portes del poder, un control de danys raonable seria demanar la confiança dels socis que van fer possible el govern actual. Si el president del govern anuncia que vol donar la cara pel succeït, llavors cal recordar-li que en una democràcia parlamentària cal exposar-se al debat a les Corts. Traslladar al PP la responsabilitat d'acreditar la confiança necessària per governar amb una moció de censura és invertir institucionalment la càrrega de la prova. L'autor afirma que seria un exercici saludable de transparència ètica saber la mesura exacta del grau de tolerància real que cada partit projecta sobre la corrupció quan l'incumbeix directament o indirectament. A més, permetria conèixer el propòsit final que cada força política atribueix a les majories en un moment polaritzat i quan es tracta de frenar l'avanç del populisme. En darrer terme, d'això dependrà que la democràcia parlamentària sigui viable i que no caigui en la temptació de convertir-se en una democràcia governativa.

Paul Taylor Could an alliance of eight small countries turn out to be Europe's anchor?

En un moment en què Europa es veu sacsejada per vents populistes i inestabilitat política, el grup conegut com a Nordic-Baltic Eight (NB8) —format per Dinamarca, Estònia, Finlàndia, Islàndia, Letònia, Lituània, Noruega i Suècia— ha esdevingut un ancoratge geopolític clau. Creat el 1992, aquest fòrum regional va néixer per reforçar els vincles entre els països nòrdics les repúbliques bàltiques emergents després de la Guerra Freda. Des de la invasió russa d'Ucraïna el 2022, la seva rellevància ha augmentat com a bloc cohesionador del suport occidental a Kíiv i a la defensa europea. Tot i ser economies

petites, el NB8 destaca per la seva cooperació estreta en defensa i la seva resiliència social. Països com Finlàndia i Suècia han desenvolupat un model de "defensa total" que involucra tota la societat —sector públic, privat i ciutadania— en la preparació per a crisis. Finlàndia, per exemple, pot mobilitzar 180.000 soldats i disposa de refugis per a tota la població. Suècia ha informat cinc milions de llars sobre com actuar en cas de guerra. Militarment, els membres del NB8 participen en iniciatives com la Joint Expeditionary Force i el concepte Nordic Airpower, que permet operar forces aèries com una sola unitat. Això no obstant, el NB8 té els seus límits: depèn del comerç global i s'enfronta a la proteccionisme creixent i als reptes d'un ordre mundial inestable. Tot i això, segueixen sent aliats fiables per a la defensa europea, oferint un model de democràcia sòlida, preparació civil i col·laboració militar efectiva.

Ester Galende et al. Defender la Unión Europea no es rearmarla

Fa 75 anys, la Unió Europea va néixer com un projecte de pau, amb l'objectiu de garantir l'estabilitat i evitar conflictes en un continent marcat per les guerres. No obstant això, els autors afirmen que en els últims anys, la UE sembla haver-se allunyat d'aquest esperit fundacional. Davant la crisi del multilateralisme i l'augment de tensions geopolítiques, els estats membres han incrementat en més d'un 40% la seva despesa en defensa durant l'última dècada, relegant progressivament el benestar social. Aquest fenomen s'emmarca en una lògica de securitització, on diverses qüestions —com la crisi climàtica i energètica— es presenten com amenaces estratègiques més que no pas com desafiaments compartits. El discurs institucional prioritza el rearmament, promovent la idea que la seguretat passa per la força militar. Això legitima una violència estructural incompatible amb societats justes i sostenibles. Paral·lelament, aquest enfocament ha generat una percepció creixent d'amenaça entre la ciutadania, reforçant narratives de divisió i excloent contra els migrants, especialment els provinents del Sud Global. Això es tradueix en un augment del racisme i la criminalització de la migració, tal com mostren les dades de l'Eurobaròmetre sobre discriminació de 2023 i els delictes d'odi. A més, es promou una resposta individualista davant les crisis globals, com els kits de supervivència, obviant que els problemes són sistèmics i polítics. En lloc de reforçar l'estat del benestar, es normalitza que la població s'hagi d'espavilar sola.

Ioannis Alexandris & Ioannis Armakolas How Europe's radical right could hijack EU enlargement

Les forces d'extrema dreta, que abans eren marginals, ara estan remodelant el panorama polític d'Europa des dels parlaments nacionals i Brussel·les. El tradicional "cordó sanitari", que implicava que els principals partits es negaven a cooperar amb actors d'extrema dreta, s'està desmantellant gradualment. Els partits d'extrema dreta s'han unit a coalicions governamentals en països com Itàlia i els Països Baixos, i líders com l'hongarès Viktor Orbán i l'eslovac Robert Fico estan guanyant influència. En aquest context, l'ampliació de la UE actualment continua sota el radar polític, però aviat podria convertir-se en un tema controvertit. Molts partits d'extrema dreta s'oposen o són escèptics davant d'una major

ampliació de la UE, vinculant-la a la por d'un augment de la migració, la pressió fiscal i la pèrdua de sobirania. Per exemple, l'AfD d'Alemanya i l'FPÖ d'Àustria presenten l'ampliació com una porta d'entrada per a un augment de la migració, mentre que el RN de Marine Le Pen la relaciona amb la immigració il·legal i el crim organitzat. Els partits d'extrema dreta també exageren les implicacions fiscals de l'ampliació. Als països contribuents nets, es fixen en polítiques de la UE com la Política Agrícola Comuna, presentant-les com a subvencions injustes. El veritable risc rau en deixar que les forces d'extrema dreta dictin els termes del debat. Els responsables polítics pro-ampliació han de reformular la narrativa al voltant dels beneficis a llarg termini i comunicar-se més enllà de les cambres de ressonància de Brussel·les. Els esforços s'haurien de centrar en les zones rurals i fiscalment conservadores dels estats que contribueixen a la crisi econòmica, on els missatges d'extrema dreta tenen més repercussió. L'objectiu hauria de ser abordar les preocupacions públiques sobre els possibles costos d'adhesió, alhora que es presenten els arguments geopolítics i econòmics per a l'ampliació.

Democracy, diversity and culture

Máriam Martínez, Bascuñán La posverdad y la crisis de autoridad

La postveritat descriu una situació en què les emocions i creences personals influeixen més en l'opinió pública que els fets objectius. Aquest fenomen ha erosionat la confiança en institucions fonamentals com els mitjans de comunicació, la ciència i l'acadèmia. Tradicionalment, aquestes institucions eren fonts autoritzades de validació de la veritat, però avui dia es veuen deslegitimades en un entorn marcat per la desintermediació, la viralització de continguts i la fragmentació del sentit comú. Segons Pierre Rosanvallon, aquest context debilita la "raó democràtica" i condueix a una polarització extrema. El discurs públic es construeix sobre la immediatesa i no sobre l'evidència, afavorint la proliferació d'informació no verificada, la manipulació mediàtica i l'auge de discursos populistes. A més, la postveritat ha impulsat el qüestionament generalitzat del coneixement científic i ha fomentat moviments contraris al consens acadèmic a través de xarxes socials. Un exemple il·lustratiu és el "Climategate", on una filtració de correus es va utilitzar per desacreditar la ciència climàtica. Personatges com Donald Trump, Bolsonaro o Elon Musk han aprofitat aquesta lògica per desacreditar la premsa i institucions, alimentant el rebuig cap a la veritat objectiva. A Espanya, aquesta dinàmica es reflecteix en els atacs a la universitat pública de Madrid, especialment sota el govern d'Isabel Díaz Ayuso. Mitjançant narratives de desprestigi i la reducció de finançament, es busca presentar la universitat com una institució esbiaixada. Aquesta estratègia forma part d'un atac més ampli al coneixement expert, on les opinions ideològiques prevalen sobre la investigació rigorosa, aprofundint la crisi de la democràcia contemporània.

Jean-Arnault Dérens Rien de plus sérieux que la paix

Europa es troba actualment en una fase de "rearmament", amb els mitjans de comunicació

que cobreixen amb entusiasme l'expansió de les fàbriques d'armes i l'augment de la despesa militar. Els països que augmenten els seus pressupostos de defensa són lloats, i els que triguen a fer-ho són criticats. La despesa militar s'està convertint en un criteri de fiabilitat democràtica, i qualsevol crítica a aquestes opcions exposa acusacions de "putinisme". La dita llatina "Si vis pacem para bellum" sembla més rellevant que mai, però l'autor afirma que reduir la defensa de la pau al rearmament il·lustra una limitació del pensament estratègic, sacrificant les eines de la diplomàcia i el multilateralisme. Els que s'oposen a la retòrica bel·ligerant sovint són acusats d'ingenuïtat o de col·lusió amb l'enemic. El segle XX, marcat per conflictes sagnants, també va veure la creació d'instruments per garantir la pau, com la Societat de Nacions, l'ONU i l'OSCE. El final de la Guerra Freda, però, va introduir la humanitat en un nou règim de bel·ligerància, amb conflictes com els de Iugoslàvia, Síria i Ucraïna. Les intervencions militars unilaterals, com les de l'OTAN, sovint han tingut conseqüències desastroses. Avui, Rússia està lliurant una guerra d'agressió, i la retirada dels Estats Units de moltes institucions multilaterals, juntament amb el cinisme de les grans potències, està convertint el planeta en un barril de pólvora. Així doncs, L'autor adverteix que parlar de pau és més urgent que mai, però pocs s'atreveixen a fer-ho. Les esperances sovint es redueixen a altos el foc temporals. Com va escriure Martin Luther King, la pau positiva requereix el respecte pels drets i la dignitat de tots els éssers humans, no simplement l'absència de conflicte.

Xosé M. Núñez Seixas Is every nationalist a potential fascist?

Malgrat que el nacionalisme s'ha associat habitualment amb la dreta i ha estat el pilar de govern autoritaris i feixistes, la seva naturalesa va molt més enllà. Es diferencia del patriotisme per la seva intensitat i, mentre el primer pot representar l'amor a la pàtria, el nacionalisme extrem tendeix a derivar en xenofòbia. Existeixen també el nacionalisme minoritari o subestatal, freqüentment lligat a ideologies progressistes. Alguns exemples de partits nacionalistes d'esquerra inclouen el Sinn Féin (Irlanda), el Partit Nacional Escocès o el Bloc Nacionalista Gallec. Aquests moviments promouen l'autodeterminació i no comparteixen, necessàriament, característiques de l'extrema dreta. No obstant, hi ha casos en els que el nacionalisme minoritari ha adoptat postures radicals, com Vlaams Belang a Bèlgica o partits catalans de l'extrema dreta. Tot i aquesta diversitat, el nacionalisme pot desplaçar-se cap al feixisme, especialment en la seva vessant ètnica, que guanyà força després de l'imperialisme europeu i la Primera Guerra Mundial. Aquesta forma ètnica i excloent del nacionalisme fou instrumental pel sorgiment del feixisme, donat que proposa una nació orgànica definida per la raça, la llengua, la història i el territori. El feixisme s'apropia del nacionalisme atorgant-li un sentit específic: la nació com a entitat unificada per la voluntat i la lluita. Es caracteritza per cinc elements clau: visió paramilitar de la societat, darwinisme social, supremacia de la nació sobre qualsevol altra cosa, fusió entre estat nació i cultura i una fe cega en un líder carismàtic. El nacionalisme converteix als líders en l'encarnació de l'esperit nacional i unifica el passat i el present en una figura messiànica. Malgrat tots els feixismes són nacionalistes, no tots els nacionalismes porten inevitablement al feixisme. La clau es troba en com es defineix i s'empra el concepte de la nació: pot ser inclusiu i progressista o exclusiu i autoritari.

Economy, welfare and equality

Daniel Waldenstrom The Inequality Myth. Western Societies Are Growing More Equal, Not Less

L'article qüestiona la narrativa predominant que la desigualtat en les societats occidentals està empitjorant, i l'autor argumenta que moltes afirmacions es basen en dades selectives i passen per alt un context crucial. Si bé és cert que els ingressos més alts han augmentat i alguns multimilionaris han acumulat una gran riquesa, les mesures econòmiques més àmplies expliquen una història diferent. Primer, destaca que la riquesa i la propietat dels actius estan més distribuïdes del que sovint es suposa. Des de 1980, la riquesa real ha crescut substancialment en totes les classes, i la majoria de les llars ara tenen habitatges i actius de pensions. Segon, les mètriques de desigualtat sovint ignoren factors crítics com els impostos, les transferències socials i la mobilitat d'ingressos al llarg de la vida. Quan es consideren això, la desigualtat sembla molt menys greu, especialment a Europa. Tercer, la concentració de la riquesa no ha tornat als nivells de principis del segle XX. De fet, en molts països occidentals, l'1% superior posseeix una part molt menor de la riquesa total que fa un segle. Quart, les estadístiques instantànies distorsionen la realitat de la mobilitat econòmica: moltes persones amb ingressos baixos pugen en l'escala d'ingressos, mentre que les que guanyen més sovint cauen a causa de les circumstàncies canviants. Cinquè, les polítiques impositives sobre el patrimoni i una redistribució extrema poden ser equivocades i perjudicar el creixement, l'emprenedoria i la confiança política. Polítiques més efectives promourien la propietat d'actius, les oportunitats econòmiques i els serveis públics eficients. Finalment, la veritable prosperitat no rau en eliminar la desigualtat sinó en ampliar les oportunitats, recompensar la innovació i garantir un accés just als béns públics. En darrer terme, l'autor advoca per una comprensió més matisada de la desigualtat, reconeixent els reptes reals i celebrant el progrés econòmic de base àmplia, i insta a polítiques que fomentin el creixement i les oportunitats en lloc de la redistribució punitiva.

Mariana Mazzucato Si no hay un proyecto claro y esperanzador desde el progresismo, el fascismo llena ese vacío

En aquest article, Mazzucato insisteix que Europa ha de resistir la temptació d'utilitzar instruments del segle XIX per abordar els reptes del segle XXI. En lloc de protegir-se, Europa s'ha de reconstruir deixant de banda la por crònica als dèficits. Critica la clàssica comparació entre un estat i una família, tot emfatitzant que un estat pot i ha d'utilitzar la inversió pública per impulsar la seva economia. L'important no és quant es gasta, sinó com. La inversió pública s'ha de dirigir a resoldre problemes concrets, com ara la seguretat, la salut, el clima o l'educació, mitjançant aliances efectives amb el sector privat. Cita el model alemany com a exemple, on el banc estatal KfW condiciona els seus préstecs al sector siderúrgic a objectius ambientals concrets. En canvi, països com Itàlia i el Regne Unit no tenen la capacitat de negociar condicions o implementar estratègies a llarg termini. Mazzucato emfatitza que Europa ha d'enfortir la seva administració pública per utilitzar els fons de manera eficaç. Adverteix de la debilitat institucional d'Europa, que apareix

fragmentada i captiva de normes fiscals autoimposades, a diferència de potències com els Estats Units o la Xina, que estan invertint massivament en innovació i sostenibilitat. Mazzucato assenyala que Espanya és una excepció positiva a Europa, amb inversions constants en salut i la transició ecològica, malgrat els reptes polítics interns. Finalment, emfatitza que el nou context geopolític ha posat a prova el model europeu. Les amenaces de Trump de reduir el suport militar a l'OTAN, la invasió russa d'Ucraïna i el risc creixent d'una recessió induïda per la guerra comercial han obligat Brussel·les a actuar. Tanmateix, adverteix del perill de limitar la inversió militar, i subratlla la necessitat d'invertir també en salut pública, educació i lluita contra el canvi climàtic per garantir la supervivència i el creixement econòmic.

Emily Kilcrease & Geoffrey Gertz Tell Me How This Trade War Ends

Els autors analitzen l'agressiva política aranzelària del president Donald Trump com una força disruptiva destinada a remodelar el sistema de comerç global. El fort augment previst dels aranzels va causar turbulències al mercat, desafiaments legals nacionals i reaccions globals, però també van crear una oportunitat per reformar un ordre econòmic internacional desgastat. Tot i que l'enfocament comercial de l'administració Trump ha estat erràtic i caòtic, reflecteix canvis geopolítics més amplis, inclosa la creixent desconfiança en la globalització i l'ascens de la Xina com a potència comercial rival. Els principis comercials tradicionals com la no discriminació ja no s'alineen amb les preocupacions modernes de seguretat nacional, cosa que provoca crides per a un sistema més flexible i específic per als socis. Els autors consideren que per tenir èxit, Trump ha d'anar més enllà dels acords ad hoc i aprofitar la disrupció per construir un nou sistema basat en regles centrat en la integració amb aliats democràtics, el desacoblament selectiu de la Xina en sectors clau i la política industrial específica. Aquesta visió inclou un ordre global escalonat: profunda integració amb els aliats, comerç estable amb estats neutrals i distanciament estratègic d'adversaris com la Xina. En última instància, argumenten que, tot i que els mètodes de Trump són defectuosos, la seva interrupció pot forçar els canvis necessaris. Els aliats dels Estats Units haurien d'aprofitar aquest moment no només per buscar un alleujament aranzelari, sinó per ajudar a construir un sistema de comerç global més resistent i estratègicament alineat.

Sustainability and climate change

Le Monde Un indispensable sommet sur l'océan

La tercera Conferència de les Nacions Unides sobre els Oceans (UNOC), celebrada a Niça del 9 al 13 de juny, va reunir gairebé 60 caps d'estat o de govern, un èxit notable en un context on la protecció del medi ambient està cada cop més sota pressió. Aquest esdeveniment segueix els acords assolits en conferències anteriors sobre clima i biodiversitat, demostrant una certa resiliència del multilateralisme malgrat les crisis. No obstant això, els objectius d'aquesta conferència continuen sent modestos davant dels

nombrosos reptes que amenacen els oceans. Els oceans absorbeixen entre el 25% i el 30% del CO2 emès per les activitats humanes, però es veuen greument afectats per l'acidificació a causa de l'escalfament global, la contaminació, la sobrepesca i altres problemes ambientals. A diferència de les conferències sobre el clima, l'UNOC no pretén produir un acord mesurable sobre el compromís dels països amb la conservació dels oceans. El seu principal objectiu és mantenir la mobilització en suport d'aquesta causa crucial per a la humanitat. L'absència dels Estats Units ha pesat molt sobre la conferència, i aquesta postura està marcada per un nacionalisme estret de mires i un obscurantisme que busca silenciar la ciència i les seves troballes. Recentment, els Estats Units van signar una ordre executiva que prepara el camí per a la mineria en aigües profundes, oposant-se així a la Convenció de les Nacions Unides sobre el Dret del Mar i a l'Autoritat Internacional dels Fons Marins. La visió a curt termini és una de les principals amenaces per als oceans, exemplificada per problemes com la contaminació per plàstics i la pesca d'arrossegament de fons, que posen de manifest el dilema entre la necessitat de preservar la biodiversitat i els costos econòmics i socials d'aquests esforços. Malgrat els molts contratemps que han afrontat els defensors del medi ambient, és imperatiu que continuem intentant superar aquests reptes.

Kevin Parthenay & Rafael Mesquita From sovereignty to sustainability: a brief history of ocean governance

Amb motiu de la celebració de la Conferència de les Nacions Unides sobre els Oceans (UNOC 3) l'article analitza diferents aspectes de la gestió sostenible dels oceans que forma part d'una evolució de dècades en la governança marina, des d'interessos centrats en l'estat fins a un enfocament més ampli, multilateral i ambiental. Històricament, la governança marina estava estructurada per la Convenció de les Nacions Unides sobre el Dret del Mar (UNCLOS) de 1982, anomenada "Constitució dels mars". Tot i que va establir marcs per a les zones marítimes i l'explotació dels recursos, s'ha quedat obsolet a causa dels canvis tecnològics i les noves preocupacions ambientals. Des de la dècada de 1990, especialment després de cimeres clau com Rio 1992 i Rio+20, la governança ha canviat cap al desenvolupament sostenible, integrant la salut dels oceans en objectius globals més amplis com l'ODS 14. El llenguatge de les resolucions de l'ONU ha evolucionat per reflectir aquest canvi, ara posant èmfasi en la sostenibilitat i la biodiversitat. Malgrat els progressos, la governança ha estat dependent en gran mesura de mesures no vinculants. S'està impulsant una "nova llei dels oceans", centrant-se en eines legalment vinculants com: l'Acord BBNJ (biodiversitat en àrees fora de la jurisdicció nacional), un tractat pendent de contaminació per plàstics, un acord de subvencions a la pesca de l'OMC, i el Codi de Mineria de l'Autoritat dels Fons Marins. En darrer terme, cal reforçar i implementar els compromisos legals existents per protegir la sostenibilitat dels oceans davant les pressions geopolítiques i ambientals.

Vivienne Walt What's At Stake As Leaders Gather To Negotiate The Future of Our Oceans

L'article critica durament les accions del president nord-americà Donald Trump, especialment la seva ordre executiva que autoritza la mineria en aigües profundes internacionals —una mesura que violaria tractats internacionals en negociació— i el seu interès per comprar Groenlàndia. També denuncia la sortida dels EUA de l'Acord de París, subratllant que el clima i la biodiversitat són qüestions basades en fets científics, no opinions. L'autor ressalta que els oceans es troben en un estat d'emergència a causa de l'escalfament global, la contaminació per plàstics i la pèrdua de biodiversitat. Tot i que es calcula que caldrien 175.000 milions de dòlars anuals durant cinc anys per afrontar aquesta crisi, només s'han compromès 10.000 milions per als propers quatre anys. Activistes com Greenpeace han criticat els plans actuals per la manca d'accions concretes, tot i el reconeixement de la gravetat de la situació.

Sabrina Speich Pourquoi l'océan est-il si important pour le climat?

L'escalfament global afecta els oceans que absorbeixen el 90% de l'excés de calor i el 26% del CO_2 emès per l'activitat humana, posant en perill la biodiversitat marina i l'equilibri climàtic. L'oceà actua com a termòstat del planeta, regulant el clima mitjançant corrents i intercanvis d'energia amb l'atmosfera. El seu paper és clau per mitigar fenòmens meteorològics extrems i mantenir l'estabilitat climàtica. Durant les últimes dècades, el progrés tecnològic i la coordinació internacional han millorat enormement l'observació oceànica. El Sistema Mundial d'Observació de l'Oceà (GOOS), liderat per la UNESCO, combina dades d'instruments in situ, satèl·lits i models numèrics per monitoritzar paràmetres físics, químics i biològics dels oceans. Aquestes dades són essencials per a la ciència, les polítiques públiques, l'economia blava i les alertes primerenques. Tanmateix, la xarxa actual és insuficient per fer front als desafiaments climàtics futurs. Cal millorar la cobertura geogràfica, especialment en zones profundes i polars, reforçar l'observació biològica i biogeoquímica, i garantir finançament sostingut. Finalment, és urgent reconnectar ciència i societat per afrontar els reptes del segle XXI. Iniciatives educatives i la col·laboració amb els mitjans poden fer la ciència més accessible. El futur dels oceans —i del planeta— dependrà d'un sistema d'observació inclusiu, col·laboratiu i ben finançat.

Pablo Arjona La era del agua

L'estrès hídric s'està consolidant com un dels principals riscos per a la seguretat social, econòmica i geopolítica global. Tot i que l'aigua no és un recurs escàs a nivell mundial, la seva distribució és molt desigual: regions com el Sahel, l'Orient Mitjà o el sud d'Àsia pateixen escassetat extrema amb menys de 500 m^3 d'aigua renovable per càpita. Aquesta desigualtat s'agreujarà amb el canvi climàtic, que tot i intensificar el cicle de l'aigua i augmentar les precipitacions globals, no millorarà les condicions a les zones més

vulnerables. De fet, es preveu una davallada de fins al 40% dels recursos hídrics en regions subtropicals en escenaris de fort augment de temperatures. Els efectes d'aquesta crisi ja són visibles: la durada i intensitat de les sequeres ha augmentat un 30% en dues dècades, i s'han incrementat els fenòmens climàtics extrems com inundacions o sequeres, amb greus conseqüències per a l'agricultura. L'aigua és essencial per a sectors com l'energia, la indústria tèxtil, el *fracking* i el transport marítim, i les crisis hídriques tenen un impacte directe en el PIB, especialment als països amb rendes més baixes. Més enllà de l'impacte econòmic, l'aigua és un pilar de cohesió social. Ciutats com São Paulo o països com l'Iraq i Síria han viscut greus tensions socials, fins i tot conflictes armats, amb l'escassetat d'aigua com a factor desencadenant. No obstant, tot i que la majoria de disputes hídriques entre estats han acabat en cooperació, existeixen zones de risc com les conques del Nil, l'Indo o el Tigris-Èufrates on les tensions podrien escalar. Per tant, tot i la baixa probabilitat de guerres directes per l'aigua, el seu potencial desestabilitzador és innegable i no pot ser ignorat.

Innovation, science and technology

Guillem Pujol La intel·ligència artificial davant de les desigualtats socials

L'auge dels models generatius d'IA (com GPT-4 o DALL·E) ha traslladat el debat des de la seguretat i l'automatització cap a una pregunta central: l'IA accentuarà o reduirà les desigualtats socials? L'autor ressenya que els sistemes d'IA es construeixen amb recursos naturals, treball humà i infraestructures globals; cada avenç concentra beneficis en actors privats concrets. Les dades d'entrenament —sovint esbiaixades— condicionen els resultats. Decisions automatitzades en salut, crèdit o contractació poden discriminar treballadors i minories. Sense correccions actives, els algorismes "hereten i amplifiquen" les jerarquies històriques, i impugnar una decisió automatitzada és molt més difícil que qüestionar una decisió humana. Així, la tecnologia no és bona ni dolenta en si mateixa; el problema és qui la controla i amb quins fins, i alerta que la IA pot convertir el coneixement col·lectiu en mercaderia, afavorint l'opinió de les elits i accelerant el consum energètic global. Si la IA queda en mans privades i orientada al lucre, és probable que intensifiqui la concentració de riquesa i la precarietat laboral. En ecosistemes oberts, auditables i governats per interessos col·lectius, podria democratitzar l'accés al coneixement, alliberar temps i potenciar la creativitat social. En definitiva, la intel·ligència artificial no determina per si sola l'evolució de les desigualtats: el seu impacte dependrà de qui controla les dades, quins incentius prioritza i sota quin model de governança opera. El repte és convertir la IA d'eina de concentració de poder en instrument de justícia social i bé comú.

Martin Barstow Esa at 50: how the space agency helped keep Europe at the frontiers of science

L'Agència Espacial Europea (ESA), encara que menys coneguda que la NASA, ha tingut un paper central en l'exploració espacial i la ciència global durant 50 anys. A diferència de les

agències nacionals, l'ESA opera com una organització col·laborativa finançada pels seus 23 estats membres en funció del PIB, permetent a països més petits participar en projectes espacials a gran escala. L'ESA es va crear el 1975 a partir de la fusió de dues organitzacions espacials europees anteriors i des de llavors s'ha expandit tant en membres com en capacitat. Gestiona missions en vols espacials tripulats, observació de la Terra i ciència planetària. Els seus èxits més notables inclouen l'aterratge a Tità (la lluna més gran de Saturn), la missió *Gaia*, que està cartografiant la Via Làctia amb un detall sense precedents, el programa *Copernicus*, que monitoritza el clima i el medi ambient de la Terra, i l'accés i contribucions a l'Estació Espacial Internacional. L'ESA s'està preparant per a futures missions importants, com el llançament d'un rover a Mart, el desenvolupament de nous observatoris espacials i l'exploració de llunes gelades a la recerca de signes de vida com a part de la seva visió "Voyage 2050". Tot i que l'ESA s'enfronta a reptes degut a la seva diversitat de membres i la seva complexa governança, proporciona una infraestructura estable i col·laborativa per a l'activitat espacial europea. El seu impacte abasta la ciència, l'economia i la societat, i el seu 50è aniversari marca un moment de celebració i anticipació per a les seves futures contribucions.